

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI
QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

Ro‘yxatga olindi

№ _____
“ _____ ” _____ 2022 y.

“Tasdiqlayman”

O‘quv ishlari prorektori
_____ O.N.Bozorov
“ _____ ” _____ 2022 y.

**“YO‘L HARAKATI QOIDALARI VA XAVFSIZ
HARAKATLANISH ASOSLARI”**

fanidan

SILLABUS

Bilim sohasi: 300 000 – Ishlab chiqarish-texnik soha

Ta’lim sohasi: 310 000 – Muhandislik ishi

Ta’lim yo‘nalishi: 5310600 – Transport vositalari muhandisligi
(avtomobil transporti)

“Yo‘l harakati qoidalarini va xavfsiz harakatlanish asoslari” fani

SILLABUSI

Fanning nomi: <i>Yo‘l harakati qoidalarini va xavfsiz harakatlanish asoslari</i>	Fan (modul) turi <i>Qo‘shimcha fan</i>	Fan (modul) kodi <i>YHQXHA 4104</i>	Ta‘lim tili: <i>o‘zbek</i>
O‘quv yili: <i>2022/2023</i>	Kurs va semestr <i>III kurs, V semestr</i>	ECTS krediti: <i>4</i>	Haftalik dars soati: <i>V semestr - 4</i>
Umumiy o‘quv soatlari: <i>120</i>	Ma‘ruza: <i>30</i>	Amaliy mashg‘ulot: <i>30</i>	Mustaqil ish: <i>60</i>

I.Fanning mazmuni

Yo‘l harakati xavfsizligi to‘g‘risidagi Qonunining, harakat xavfsizligiga Yo‘l harakati xavfsizligini ta‘minlash hozirgi davrning eng asosiy ijtimoiy-iqtisodiy muammolaridan biridir. Avtomobillashtirish ko‘rsatkichlari ortib borayotgan hozirgi davrda yo‘l harakati xavfsizligini ta‘minlashga «Haydochi-avtomobil-yo‘l-piyoda-muhit» tizimidagi barcha bo‘laklarning ishonchligini oshirish bilangina erishish mumkin. Bu o‘rinda inson omillari muhim ahamiyatga ega, chunki, ko‘pgina yo‘l-transport xodisalari piyodaning yoki haydovchining yo‘l qo‘ygan xatolari natijasida sodir etilmoqda.

Yuqorida kelgirilgan bakalavriatura yo‘nalishlari talabalari yo‘l harakati qoidalarini, O‘zbekiston Respublikasining Yo‘l harakat xavfsizligi to‘g‘risidagi Qonunining, harakat xavfsizligiga tegishli meyoriy hujjatlarini bilishlari na ularning talablariga rioya qilishlari kerak.

2.1. Fanni o‘qitishdan maqsad - “Yo‘l harakati qoidalarini va xavfsiz harakatlanish asoslari” (YHQ va XHA) fanini o‘qitishdan asosiy maqsad talabalarga yo‘l harakatim ishtirokchisi sifatida YHQ ni o‘rgatish, yo‘llarda xavfsiz harakatlanish asoslari va avtomobilni xavfsiz boshqarishni ta‘minlash buyicha bilimlar berishdan iborat.

YHQ va XNA fanini o‘qitishning vazifalari quyidagilardan iborat: O‘zbekiston Respublikasni yul harakati xavfsizligi to‘g‘risidagi Qonunini, yo‘l harakatining asosiy tavsiflarini o‘rgatish, YTH va piyodalar ishtirokidagi YTHni, ularning kelib chiqish sabablarini o‘rgatish, piyodalarning xavfsiz harakatlanishini ta‘minlash, yo‘l harakati qoidalarini turli yul sharoitlarida qo‘llashni bilishni; avtomobilni xavfsiz boshqarishni o‘rgatish.

Fanning vazifalari quyidagilardan iborat:

“Yo‘l harakati qoidalarini va xavfsiz harakatlanish asoslari” (YHQ va XHA) fanini o‘qitishdan asosiy maqsad talabalarga yo‘l harakatim ishtirokchisi sifatida YHQ ni o‘rgatish, yo‘llarda xavfsiz harakatlanish asoslari va avtomobilni xavfsiz boshqarishni ta‘minlash buyicha bilimlar berishdan iborat.

YHQ va XNA fanini o‘qitishning vazifalari quyidagilardan iborat: O‘zbekiston Respublikasni yul harakati xavfsizligi to‘g‘risidagi Qonunini, yo‘l harakatining asosiy tavsiflarini o‘rgatish, YTH va piyodalar ishtirokidagi YTHni, ularning kelib chiqish

sabablarini o'rgatish, piodalarning xavfsiz harakatlanishini ta'minlash, yo'l harakati qoidalarini turli yul sharoitlarida qo'llashni bilishni; avtomobilni xavfsiz boshqarishni o'rgatish.

II. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetentliklar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- avtomobillarning transport vositalari tarkibidagi o'rni, ahamiyati va turlari; tuzilishi, ishlash prinsiplari, xususiyatlarini va ish jarayoni to'g'risida bilimga ega bo'lish;

- avtomobilning konstruksiyasi, ekspluatatsion xususiyatining matematik ifodasi, statik va dinamik xossalarini va ish jarayonini bilish va ulardan foydalana olish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi;***

avtomobilning texnik vositalarini funksional maqsadlarini to'g'ri aniqlash, ma'qul tanlash va unumli foydalanish xamda rivojlanish muammolari bo'yicha yechimlar qabul qilish ***kompetensiyalarga ega bo'lishi kerak.***

III. Ta'lim texnologiyalari va uslublari

Fanni o'qitishda an'anaviy usullar bilan bir vaqtda yangi texnologiyalardan foydalanish samarali bo'ladi. Bu ishda talabani mustakil ishini to'g'ri tashkillashtirishga intilish lozim; o'qitishning elektron vositalari, internet orkali olinadigan ma'lumotlar, elektron darsliklar; interaktiv usuldan foydalanish; ekspress so'rovlar; texnik vositalarni qo'llash va boshqa usullardan foydalanish orqali amalga oshiriladi. Shuningdek, masofadan o'qitish (modul platformasi), darslik, o'quv qo'llanmalari va ma'ruzalar matnlarining elektron versiyalari, ma'ruzalar o'qish, video-audio mashg'ulotlar va elektron resurslar (Internet tarmog'i orqali) dan foydalaniladi.

O'qitish uchun darsliklar, o'quv qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, animatsiyalar, amaliy mashg'ulot darslarida mos ravishdagi ilg'or pedagogik texnologiyalardan: munozara, jamoaviy muhokama yoki muammolar ruyxatini tuzish, vaziyatni o'rganish, tahlil qilish, bahs yoki munozaralar olib borish, tanqidiy fikrlash, rolli o'yinlar, kichik guruhlarda ishlash, aqliy hujum, klaster (tutam, bog'lam), baliq skeleti, FSMU, bumerang, "T-sxema", blits-so'rov, "Nima uchun?" texnologiyalari, ma'ruza mashg'uloti- BBXB (Bilaman, bilishni xohlayman, bilib oldim), konseptual va insert jadvallaridan keng foydalaniladi.

Fan bo'yicha ma'ruza matnlarini tayyorlashda chet mamlakatlar, jumladan Hamdo'stlik mamlakatlarida yangi chop etilib, Internet tizimi orqali tarqatilgan elektron darsliklar, o'quv qo'llanmalar va ma'ruza matnlaridan foydalaniladi.

Amaliy mashg'ulotlarda mashinalarning ishchi qismlari, ularning tuzilishi va ishlash prinsipini hamda ularning animatsiya ko'rinishida va fan bo'yicha savol javoblardan, laboratoriya mashg'ulotlarida mashina va jihozlardan foydalaniladi.

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim. Bu ta'lim o'z mohiyatiga ko'ra ta'lim jarayonining barcha ishtirokchilarini to'laqonli rivojlanishlarini ko'zda tutadi. Bu esa

ta'limni loyihalashtirilayotganda, albatta, ma'lum bir ta'lim oluvchining shaxsini emas, avvalo, kelgusidagi mutaxassislik faoliyati bilan bog'liq o'qish maqsadlaridan kelib chiqqan holda yondoshilishni nazarda tutadi.

Tizimli yondashuv. Ta'lim texnologiyasi tizimning barcha belgilarini o'zida mujassam etmog'i lozim: jarayonning mantiqiyligi, uning barcha bo'g'inlarini o'zaro bog'langanligi, yaxlitligi.

Faoliyatga yo'naltirilgan yondashuv. Shaxsning jarayonli sifatlarini shakllantirishga, ta'lim oluvchining faoliyatni aktivlashtirish va intensivlashtirish, o'quv jarayonida uning barcha qobiliyati va imkoniyatlari, tashabbuskorligini ochishga yo'naltirilgan ta'limni ifodalaydi.

Dialogik yondashuv. Bu yondoshuv o'quv munosabatlarini yaratish zaruriyatini bildiradi. Uning natijasida shaxsning o'z-o'zini faollashtirishi va o'z-o'zini ko'rsata olishi kabi ijodiy faoliyati kuchayadi.

Hamkorlikdagi ta'limni tashkil etish. Demokratik, tenglik, ta'lim beruvchi va ta'lim oluvchi faoliyat mazmunini shakllantirishda va erishilgan natijalarni baholashda birgalikda ishlashni joriy etishga e'tiborni qaratish zarurligini bildiradi.

Muammoli ta'lim. Ta'lim mazmunini muammoli tarzda taqdim qilish orqali ta'lim oluvchi faoliyatini aktivlashtirish usullaridan biri. Bunda ilmiy bilimni obektiv qarama-qarshiligi va uni hal etish usullarini, dialektik mushohadani shakllantirish va rivojlantirishni, amaliy faoliyatga ularni ijodiy tarzda qo'llashni mustaqil ijodiy faoliyati ta'minlanadi.

O'qitishning usullari va texnikasi. Ma'ruza (kirish, mavzuga oid, vizuallashtirish), muammoli ta'lim, keys-stadi, pinbord, loyihalash usullari, amaliy ishlar.

O'qitishni tashkil etish shakllari: dialog, polilog, muloqot hamkorlik va o'zaro o'rganishga asoslangan frontal, kollektiv va guruh.

O'qitish vositalari: o'qitishning an'anaviy shakllari (darslik, ma'ruza matni) bilan bir qatorda – kompyuter va axborot texnologiyalari.

Kommunikatsiya usullari: tinglovchilar bilan operativ teskari aloqaga asoslangan bevosita o'zaro munosabatlar.

Teskari aloqa usullari va vositalari: kuzatish, blits-so'rov, oraliq va joriy, yakunlovchi nazorat natijalarini tahlili asosida o'qitish diagnostikasi.

Boshqarish usullari va vositalari: o'quv mashg'uloti bosqichlarini belgilab beruvchi texnologik karta ko'rinishidagi o'quv mashg'ulotlarini rejalashtirish, qo'yilgan maqsadga erishishda o'qituvchi va tinglovchining birgalikdagi harakati, nafaqat auditoriya mashg'ulotlari, balki auditoriyadan tashqari mustaqil ishlarning nazorati.

Monitoring va baholash: o'quv mashg'ulotida ham, butun kurs davomida ham o'qitishning natijalarini rejali tarzda kuzatib borish. Kurs oxirida test topshiriqlari yoki yozma ish variantlari yordamida tinglovchilarning bilimlari baholanadi.

Dastur talabalar bilimni reyting-nazoratidan foydalanadigan o'quv jarayonini tashkil qilishning kredit-modul tizimi tamoyillari asosida amalga oshadi.

IV. Fan tarkibi

Ma'ruza mashg'ulotlari

№	Mavzu, bo'lim nomi	Ma'ruza	Tajr. mashg'ulot.	Amaliy mashg'ulot	Mustaqil ish
1	<p>Umumiy qoidalar. Haydovchilarning umumiy majburiyatlari.</p> <p>O'zbekiston Respublikasida yo'l harakatining yagona tartiblari. Respublikadagi yo'llarda transport vositalarining o'ng taraflama harakati. Yo'l harakati qatnashchilariga talablar. Yo'l harakati qatnashchilarining vazifalari..Yo'l harakati qoidalarini huquqiy himoyalash.. Haydovchining zaruriy hujjatlari. Haydovchilik guvohnomasi bo'lgan shaxsning huquqlari. Mototsikl havdovchining vazifalari. Xalqaro yo'llarda harakatlanish. Haydovchining majburiyatlari. Haydovchilarga taqiqlangan harakatlar. YTH sodir etgan haydovchilarning vazifalari.</p>	2		2	4
2	<p>Yo'l belgilari. Yo'l belgilari. Ogohlantiruvchi belgilar. Imtiyoz belgilar. Taqiqlovchi belgilar. Buyuruvchi belgilar. Axborot-ko'rsatkich belgilari. Servis belgilari. Qo'shimcha axborot belgilari. Belgilarni o'rnatishga qo'yiladigan talablar. Yo'l belgilarini ko'cha-yo'l sharoitida qo'llash.</p>	2		2	4
3	<p>Yo'l belgi chiziqlari. Yo'l belgi chiziqlari.Yo'l belgi chiziqlarining guruhleri. Yo'l belgi chiziqlarini yo'l-ko'cha sharoitida qo'llanilishi. Yotiq va tik yo'l belgi chiziqlari.</p>	2		2	4
4	<p>Piyodalar va yo'lovchilarning vazifalari. Maxsus transport vositalarining imtiyozlari. Harakatni tartibga solish. Piyodalar. Piyodalarni vazifalari. Yo'lovchilar. Yo'lovchilarning vazifalari. Maxsus transport vazifalari. Maxsus transport vazifalarining imtiyozlari. Svetoforlar. Svetoforlarning va tartibga soluvchining ishoralari.</p>	2		2	4

5	Ogohlantiruvchi va avariya ishoralari. Harakatni boshlash. Ogohlantiruvchi va avariya ishoralari. Avariya sababli to'xtash belgisining qo'llanilishi.	2		2	4
6	Harakatlanish tartibi. Harakatni boshlash, yo'nalishni o'zgartirish, transport vositalarini yo'lning qatnov qismida joylashuvi va harakatlanish tezligi. Quvib o'tish. To'xtash va to'xtab turish.	2		2	4
7	Chorralarda harakatlanish. Chorralar. Chorralarda harakatlanish tartibi. Tutashmalar. Tartibga solingan va solinmagan chorrahalar. Chorralar turlari.	2		2	4
8	Murakkab sharoitlarda harakatlanish tartibi. Temir yo'l kesishmalari orqali harakatlanish. Avtomobillarda harakatlanish tartibi. Turar joy dahalarida harakatlanish qoidalari. Tik nishablikda va tik balandlikda harakatlanish qoidalari.	2		2	4
9	Transport vositalaridan foydalanish tartibi Boshqarishning o'rgatish vakolati, o'rganuvchi , transport vositasida odam tashishda haydovchining vakolatlari. Odam tashish qoidalari. Odam tashishda taqiqlangan holatlar. Yuk tashishda yo'l harakati xavfsizligi boshqarmasidan ruxsat olish. Velosiped haydovchilariga man qilingan harakatlar.	2		2	4
10	Transport vositalaridan foydalanishni taqiqlovchi shartlar. Tormoz tizimi nosozliklari bo'yicha ta'qiqlovchi shartlar. Boshqaruv qurilmasi va tashqi yoritkichlar bo'yicha ta'qiqlovchi shartlar. Oyna tozalagich, shinalar va dvigatel bo'yicha ta'qiqlovchi shartlar.	2		2	4
11	Yo'llarda harakat xavfsizligini ta'minlashning davlat boshqaruvi tizimi. Harakat xavfsizligini tashkil etish asoslari. O'zbekiston Respublikasining harakat xavfsizligi to'g'risidagi Qonuni. Davlat vakolatli organlari. Vazirlar Mahkamasining vakolatlari. IIV DYHXX vakolatlari. O'zbekiston avtomobel va daryo transporti agentligining vakolatlari. "O'zavtoyol" DAK. Vakolatlari. Mahalliy davlat hokimiyat organlarining vakolatlari.	2		2	6

	<p>“A-H-Y-P-M” tizimi. “A-H-Y-P-M” tizimining o‘zaro bog‘liqligi. O‘zbekiston Respublikasida avtomobil ishlab chiqarish va yo‘l tarmoqlarining o‘rish ko‘rsatkichlari.</p>				
12	<p>Yo‘l harakatining asosiy tavsiflari. Transport va piyodalar harakatini tavsiflovchi ko‘rsatkichlar. Harakat miqdori. Harakat tarkibi. Transport va piyodalar oqimining tezligi va zichligi. Yo‘l harakati xavfsizligiga ta’sir etuvchi asosiy omillar. Transport vositalarining texnik holati, yo‘l sharoiti, haydovchining holati, ob-havo sharoitlarining yo‘l harakatiga ta’siri. Yo‘l harakati xavfsizligini baholash uslublari.</p>	2		2	4
13	<p>YTX va ularning ko‘rsatkichlari. YTX ta’rifi. YTX to‘g‘risida tushuncha. YTX shartlari. YTX turlari. YTXni hisobga olish. Davlat statistikasiga kiritiladigan YTX lari. Davlat statistikasiga kiritilmaydigan YTX lari. YTX kartochkasi. YTX dan keladigan iqtisodiy zararlar. Yo‘l transport hodisalarining tahlili, ularning kelib chiqish sabablarini aniqlash va oldini olish choralari.</p>	2		2	4
14	<p>Piyodalarning harakat xavfsizligini oshirish yo‘llari. Piyodalar harakatini tashkil etish tamoyillari. Piyodalar o‘tish joylarida ziddiyatsiz haraktni tashkil etish.</p>	2		2	4
15	<p>Yo‘l harakat qoidalarini talablari ni buzganlik uchun ko‘riladigan ma’muriy choralar Haydovchilar tomonidan yo‘l harakat qoidalarini talablarini buzganlik uchun ko‘riladigan ma’muriy javobgarlik chora tadbirlari. Piyodalarning yo‘l harakati qoidalarini buzganligi uchun belgilangan ma’muriy choralar. YTX da jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish Tibbiy yordam ko‘rsatish bosqichlari. Jarohatlanganda va qon oqishda birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish. Nafas olish va yurak urishi to‘xtaganda birinchi yordam ko‘rsatish</p>	2		2	2
		30		30	60

**“Yo‘l harakati qoidalar va harakat xavfsizligi asoslari ” fani
bo‘yicha ma’ruza mashg‘ulotining kalendar rejasi**

T/r	Mavzular nomi	Soat
1	Umumiy qoidalar. Haydovchilarning umumiy majburiyatlari.	2
2	Yo‘l belgilari.	2
3	Yo‘l belgi chiziqlari.	2
4	Piyodalar va yo‘lovchilarning vazifalari. Maxsus transport vositalarining imtiyozlari. Harakatni tartibga solish.	2
5	Ogohlantiruvchi va falokat ishoralari. Harakatni boshlash.	2
6	Harakatlanish tartibi.	2
7	Chorralarda harakatlanish.	2
8	Murakkab sharoitlarda harakatlanish tartibi.	2
9	Transport vositalaridan foydalanish tartibi.	2
10	Transport vositalaridan foydalanishni taqiqlovchi shartlar.	2
11	Yo‘llarda harakat havfsizligini ta‘minlashning davlat boshqaruvi tizimi. Harakat xavfsizligini tashkil etish asoslari.	2
12	Yo‘l harakatining asosiy tavsiflari.	2
13	YTX va ularning ko‘rsatkichlari.	2
14	Piyodalarning harakat xavfsizligini oshirish yo‘llari.	2
15	Yo‘l harakat qoidalar talablari ni buzganlik uchun ko‘riladigan ma‘muriy javobgarlik choralari. YTX da jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish	2
	Jami:	30 soat

Amaliy mashg‘ulotlar

T/r	Amaliy mashg‘ulotlar mavzulari	Soat
1	Umumiy qoidalar. Yo‘l harakati qoidalar va qo‘llaniladigan asosiy tushuncha va atamalarni o‘rganish	2
2	Haydovchilarning majburiyatlari. Yo‘l belgilari qo‘llanilishiga doir masalalar yechish	2
3	Yo‘l belgi larining har xil ko‘cha sharoitlariga doir masalalar yechish.	2
4	Yo‘l belgi chiziqlarini qo‘llanilishiga doir masalalar yechish.	2
5	Yo‘l belgi chiziqlarini, yo‘l to‘siqlarini qo‘llashga doir masalalar yechish.	2

6	Piyodalar va yo'lovchilarning vazifalariga doir masalalar yechish	2
7	Svetofor va tartibga soluvchilarning ishoralariga doir masalalar yechish.	2
8	Ogohlantiruvchi va falokat ishoralari, harakatlanishni boshlash, yo'nalishni o'zgartirishga doir masalalar yechish	2
9	Yo'lning qatnov qismida transport vositalarining joylashishiga doir masalalar yechish.	2
10	Harakat tezligi, quvib o'tish, to'xtash va to'xtab turishga doir masalalar yechish.	2
11	Chorrahalarda harakatlanishga doir masalalar yechish	2
12	Piyodalarning o'tish joylari va belgilangan yo'nalishdagi transport vositalarining bekatlariga doir masalalar yechish.	2
13	Temir yo'l kesishmalarida harakatlanish va avtomagis-trallarda harakatlanishga doir masalalar yechish	2
14	Turarjoy dahalarida harakatlanishga doir masalalar yechish.	2
15	Transport vositalaridan foydalanishgi taqiqlovchi shartlarga doir masalalar yechish. Yuk tashish va odam tashishga doir masalalar yechish	2
Jami:		30 coar

Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha kafedra professor-o'qituvchilari tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha olgan bilim va ko'nikmalarini amaliy masalalar echish orqali yanada boyitadilar. Shuningdek, darslik va o'quv qo'llanmalar asosida talabalar bilimlarini mustaxkamlashga erishish, tarqatma materiallardan foydalanish, ilmiy maqolalar va tezislarni chop etish orqali talabalar bilimini oshirish, masalalar echish, mavzular bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash va boshqalar tavsiya etiladi.

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Talaba mustaqil ishining asosiy maqsadi – o'qituvchining rahbarligi va nazoratida muayyan o'quv ishlarini mustaqil ravishda bajarish uchun bilim va ko'nikmalarni shakllantirish va rivojlantirish.

Talaba mustaqil ishni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

- darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish;
- maxsus adabiyotlar bo'yicha fanlar bilimlari yoki mavzulari ustida ishlash;
- yangi texnikalarni, apparaturalarni, jarayonlar va texnologiyalarni o'rganish;

- talabning o‘quv-ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog‘liq bo‘lgan fanlar bo‘limlari va mavzularni chuqur o‘rganish;
- faol va muammoli o‘qitish uslubidan foydalaniladigan o‘quv mashg‘ulotlari;
- masofaviy (distansion) ta‘lim;
- referatlar yozishni standart talablarga mos ravishda va hisoblash texnikasidan foydalanib mustaqil bajarishni o‘z ichiga oladi.
- ilmiy maqola, anjumanga ma‘ruza tayyorlash va h.k.

Mustaqil ishlarning tavsiya etilayotgan mavzulari:

№	Mavzular nomi	Soat
1	Y.H.Q. da qo‘llaniladigan asosiy tushuncha va atamalar.	4
2	Haydovchilarning vazifasi va majburiyatlari.	4
3	Yo‘l transport hodisasini sodir etgan haydovchilarning vazifalari.	4
4	Yo‘l belgilari.	4
5	Yo‘l belgi guruhlari va ularning qo‘llanilishi.	4
6	Yo‘l belgi chiziqlari, ularning turlarn va qo‘llanilishi.	4
7	Piyodalar va yo‘lovchilarning vazifalari, maxsus transport vositalarining imtiyozlari.	4
8	Svetofor turlari, ishoralari.	4
9	Tartibga soluvchining ishoralari.	2
10	Harakat tezligi, quvib o‘tish.	4
11	To‘xtash va to‘xtab turish, yo‘lning qatnov qisida transport vositalarining joylashishi.	4
12	Chorrahalarda harakatlanish, piyodalarning o‘tish joylari va belgilangan yo‘nalishdagi transport vositalarining imtiyozlari.	4
13	Avtomagistrallarda harakatlanish.	2
14	Turar-joy dahalarida, tik nishablikda va balandlikda harakatlanish.	2
15	Transport vositalarini boshqarishni o‘rgatish.	2
16	Yuk va odam tashish.	4
17	Velosiped va aravalarning harakatlanishi.	2
18	O‘zbekiston Respublikasining YHX to‘g‘risidagi qonuni va yo‘llarda harakat xavfsizligini boshqaruv organlari.	2
	Jami:	60 soat

VI. Talabalar bilimni baholash mezonlari va kreditlarni olish uchun talablar

Fanga oid nazariy materiallar ma'ruza mashg'ulotlarini ma'ruzalarda ishtirok etish va kredit-modul platformasi orqali ma'ruzalarni mustahkamlash hamda belgilangan test savollariga javob berish orqali amalga oshiriladi.

Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha amaliy ko'nikmalar hosil qilish va o'zlashtirish mashg'ulotlarga to'liq ishtirok etish va modul (Hemis) platformasi orqali topshiriqlarni bajarish natijasida nazorat qilinadi.

Mustaqil ta'lim mavzulari modul platformasi orqali berilgan mavzular bo'yicha topshiriqlarni bajarish (test, referat va boshqa usullarda) bajariladi.

Fan bo'yicha talabalar test usulida oraliq nazorat va og'zaki (yoki test) usulida yakuniy nazorat topshiradilar.

Fan dasturida berilgan baholash mezonlari asosida fanni o'zlashtirgan talabalarga tegishli ta'lim yo'nalishi (magistratura mutaxassisligi) o'quv rejasida ushbu fanga ko'rsatilgan kredit beriladi.

VII. Dasturning informatsion-uslubiy ta'minoti

Mazkur fanni o'qitish jarayonida:

- O'qish davrida fan bo'yicha tayyorlangan elektron darslikdan, o'quv-uslubiy majmualar va amaliy ishlarni bajarish uchun tayyorlangan elektron versiyalar, "Yo'l harakati qoilalari" xavfsiz harakatlanish bo'yicha informatsion texnologiyalar va EHM dasturi hamda "Yo'l harakati qoilalari" bo'yicha mavjud interfaol texnologiyalardan foydalaniladi.

Foydalanilagan darsliklar va o‘quv qo‘llanmalar ro‘yxati

Asosiy darslik va o‘quv qo‘llanmalar:

1. Yo‘l harakati qoidalari. Rasmiy nashr. T.: 2021 y. 95 b
2. K.X.Azizov. Harakat xavfsizligini tashkil etish asoslari. Toshkent, TAYI, 2009y. 244y .
3. K.X.Azizov. Yo‘llarda xavfsiz harakatlanish asoslari. Toshkent, TAYI, 2005 y. 72 b.
4. K.X.Azizov. Yo‘l harakati qoidalari va xavfsizlik asoslari. Toshkent, TAYI, 2006 y. 61 b.
5. Г.И.Клишковштейн, М.Б.Афанасьев Организация дорожного движения. М.:Транспорт, 2002. 247 с.

Qo‘shimcha adabiyotlar:

1. N.F.Muxitdinov, J.D.Qulmuxammedov, K.Y.G‘ofurov «Yo‘l harakati qoidalari ga sharhlar». Toshkent – 2018. 206 b.
2. N.F.Muxitdinov va b. Yo‘l harakati qoidalari bo‘yicha odatiy sharhlar. – T.: O‘zbekiston Respublikasi. IIV Akademiyasi, 2002. – 121 b.
3. N.F.Muxitdinov, A.Inoyatov, U.Usmonov «Yo‘l belgilari va yo‘l chiziqlari». T.: Yangi asr avlodi, 2001 y. – 48 b.
4. ГОСТ Узб. 1057: 2004. Требования безопасности к техническому состоянию. Т.: 2004.
5. ГОСТ Узб. 1058: 2004. Технический осмотр. Методы контроля. Т.: 2004.
6. A.Alimov Yo‘l-transport hodisalarida birinchi tibbiy yordam. T.2013.

Internet saytlari:

-www.ziyonet.uz

-www.bookboon.com

-<http://www.edu.uz>-texnika yutuqlari

Fanning o'quv dasturi Institut Uslubiy Kengashining 2022 yil "_____"dagi "_____"-sonli yig'ilishida ko'rib chiqilgan va ma'qullangan.

O'quv dastur Institut Ilmiy Kengashi (2022 yil "_____" №____-sonli qaror) bilan tasdiqlangan.

Fan (modul) uchun mas'ullar:

Razzaqov T. - *“Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish va servis” kafedrasi dotsenti, t.f.n.*

Ergashov G'.X. - *“Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish va servis” kafedrasi dotsenti v.b.,t.f.f.d.*

Taqrizchilar:

Maxamov X.T. – *Qarshi Davlat universiteti dotsenti, t.f.n.*

Boynazarov O'.R. – *QarMII “TVM” kafedrasi dotsenti, t.f.n.*

